

Joanna Kociuba

Jarosław, st. 71, gm. loco, woj.
przemyskie, AZP 103-83

Informator Archeologiczny : badania 31, 243-244

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Obiekt E — Odkryto cały obiekt E, czyli budynek usytuowany mniej więcej na osi północ-południe, o wymiarach 5 x 6 m, z aneksem wejściowym od północy o wymiarach 2,5 x 1,1 m. Zadokumentowano wszystkie ściany założenia, z wyjątkiem części ściany zachodniej. Szachulec był na tyle dobrze zachowany, że udało się zarejestrować nawet pewne szczegóły konstrukcyjne, które zaczęły pojawiać się już pod warstwą orną. W ścianach zachodniej, południowej i wschodniej pionowe belki o grubości 0,6 m rozmieszczone były w odległości 1-1,9 m od siebie. Między nimi znajdowały się poziome dranice szerokości 41-43 cm (w ścianie zachodniej). W ścianie południowej zachowały się dwie warstwy takich dranic, ułożone w dwóch rzędach i doparte albo pojedynczymi belkami pionowymi, albo kamieniami polnymi. Duże kamienie eratyczne znajdowały się także we wszystkich narożnikach budynku, wzmacniając tym samym konstrukcję. W narożnikach północno-wschodnim i południowo-wschodnim odsłonięto także ukośne zastrzały. W południowo-zachodniej części założenia odkryto również pionowo ustawione dranice grubości około 10 cm, zasłaniające ścianę od zewnątrz. Północna ściana domu (także sześćdziesięciocentymetrowa) wykonana była z wysuszonych, niewypalonych cegieł, natomiast aneks wejściowy jak się wydaje postawiono jako wyłącznie drewniany, na co wskazują relikty poziomych dranic. Wypełnieniem drewnianego szachulca była tzw. glinobitka. W narożniku południowo-wschodnim odsłonięto, nieco wystający poza linię ścian relikty podwaliny pieca grzewczego oraz większą ilość silnie przepalonych cegieł, pochodzących najpewniej z komina. W wypełnisku obiektu zalegały brunatne piaski z drobnym gruzem ceglany, grudkami polepy i drobinkami spalenizny. W części głównej budynku odkryto poziom podłogi, wyłożony na części powierzchni luźnymi, tylko wysuszonymi cegłami. Pod poziomem tej „posadzki” znajdowały się trzy warstwy glin i gruzu oraz warstwa dużych kamieni eratycznych, czyli warstwa silodnie izolująca najniższy poziom domu od podłoża. Stąd można sądzić, że poziom ten mógł być kondygnacją mieszkalną. Wydaje się, że budynek mógł mieć więcej niż jedną kondygnację. Wskazują na to bardzo solidne, jak na ten obiekt, fundamenty, a także płytki podłogowe odnajdywane znacznie powyżej (60-70 cm) poziomu odsłoniętej podłogi.

W trakcie badań zgromadzono ciekawy zbiór ruchomego materiału zabytkowego liczący 10328 okazów, z czego 6492 to ułamki ceramiki naczyniowej, 2085 fragmenty kafla piecowych, 216 zabytki szklane, 208 fragmenty ceramiki budowlanej, 212 zabytki metalowe, 835 kości zwierzęce, 20 krzemienie i 260 tzw. inne.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego. Badania będą kontynuowane.

JAROSŁAW, st. 71, gm. loco, woj. przemyskie, AZP 103-83

- późnośredniowieczna kolegiata pw. Wszystkich Świętych

Badania prowadziła mgr Joanna Kociuba (Muzeum w Jarosławiu). Finansowane przez PSOZ Przemysł i Zarząd Miasta Jarosławia. Trzeci sezon badań.

W pierwszej kolejności badaniami objęto wschodnią część krypty fundatorskiej, nawiązując bezpośrednio do badań z 1995 roku. Celem było dalsze rozpoznanie jej budowy oraz sposób połączenia z prezbiterium. Stwierdzono, iż fundament południowy nawy głównej, do którego krypta przylega bezpośrednio, zbudowano z dwu odcinków muru, w przerwie pomiędzy którymi wstawiono następnie schody. Wschodnią ścianę krypty stanowiła częściowo przypora prezbiterium oraz dostawiony do niej mur. Całość od strony wnętrza pokryta była grubą warstwą tynku. Przebadano następnie wewnętrzną ścianę krypty, odsłoniętą częściowo podczas badań w latach poprzednich. Z pomiarów należałoby wnioskować, iż budowano ją przez dostawienie do przypory dodatkowej ściany, jak miało to miejsce w przypadku ściany wschodniej. Stwierdzono jednak, że powstała jednocześnie z magistralnym murem nawy i jest z nią przewiązana. Kryptę od południa zamyka mur ceglany, z którym omówioną ścianę połączono przez dostawienie wąskiego murku ceglano. Na obecnym etapie można przyjąć, iż podczas budowy krypty jako ścianę południową wykorzystano wcześniej istniejący mur, a następnie połączono, tworząc w ten sposób zamknięte pomieszczenie. Prezbiterium z powodu utrudnień (jego zasadnicza część zlokalizowana jest pod nawierzchnią jezdni) przebadano jedynie w partii przylegają-

cej do nawy głównej od strony południowej. Odsłonięto miejsce zetknięcia z nawą oraz dwie przypory i jedną w ścianie krypty fundatorskiej oraz drugą, częściowo uszkodzoną, z resztkami wtórnej obudowy ceglanej. Badania wykazały wcześniejszą jego budowę od pozostałych partii świątyni.

W następnej kolejności badaniami objęto fundament południowy nawy w celu odnalezienia drugiej partii wieży. Nawiązując do odkryć w 1996 r. założono wykop przy rozpoznanym wcześniej narożniku. Następnie wykop przesuwano w kierunku wschodnim. W rezultacie, w odróżnieniu od wyników badań z 1996 r. stwierdzono istnienie drugiej stopy wieży rozplanowanej na rzucie kwadratu, związanej jednorodnie z prostopadłe usytuowaną ostatnią przyporą świątyni. Stwierdzono ponadto, iż pierwotny fundament uległ częściowo rozebraniu, a w to miejsce wbudowano wtórnie nowszy odcinek muru z dodatkową przyporą, przylegającą ściśle do pierwotnej. We wnętrzu nawy na szerokości nowo wbudowanego odcinka muru dostawiono kryptę z zachowanym fragmentarycznie sklepieniem. Istnieje prawdopodobieństwo, że nowy odcinek fundamentu powstał w związku z budową krypty. Wypełnisko wykopu stanowił nasyp z nowożytnym materiałem zabytkowym w postaci fragmentów kafla, szkła i ceramiki. Teren ten był częściowo przekopany w 1938 r., w skutek czego układ warstw został zakłócony.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum w Jarosławiu.

JELENIA GÓRA, st. 2, gm. loco, woj. jeleniogórskie, AZP 84-16/2

- grodzisko i zamek późnośredniowieczny (2 poł. XIII-1 poł. XV w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w terminie od lipca do sierpnia przez mgr. Roberta Rzeszowskiego (Muzeum Okręgowe w Jeleniej Górze). Finansowane przez Muzeum Okręgowe w Jeleniej Górze. Trzeci sezon badań.

Kontynuowano eksplorację wykopu I/96-97 o wymiarach 6 x 4 m (24 m²), zlokalizowanego w północno zachodniej części „zamku górnego”.

Stwierdzono na głębokości 50-80 cm podsypkę żwirową; na głębokości 80-90 cm - poziom spalenizny tworzący miejscami wyraźnie nasycone skupiska; na głębokości 90-160 cm - gruboziarnisty żwir, stanowiący calec, oraz wychodnie zwietrzałej skały granitowej. Liczny materiał zabytkowy pozyskano w poziomie spalenizny oraz w spągu podsypki - były to: fragmenty naczyń glinianych, fragmenty przedmiotów żelaznych (przeważnie gwoździ), elementy naczyń szklanych w postaci brzuśców z guzkami oraz fragmenty kości zwierzęcych, polepa, fragmenty cegły.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ i Muzeum Okręgowym w Jeleniej Górze.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Roczniku Jeleniogórskim”, t. 30.

Badania będą kontynuowane.

JĘDRZEJÓW- klasztor cystersów, gm. loco, woj. kieleckie, AZP 90-59

- klasztor cystersów

Archeologiczno-architektoniczne badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr Beatę Kwiatkowską-Kropkę ((Konsus Sp. z o.o.). Finansowane przez Program Rządowy „1000 lat Zjazdu Gnieźnieńskiego”. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 6,5 ara.

Materiały przechowywane są w składnicy na terenie opactwa.

Badania będą kontynuowane.

Jurów, st. 1, gm. Jarczów, woj. zamojskie - patrz: wczesne średniowiecze

Kiersnówek, st. 17, gm. Brańsk, woj. białostockie - patrz: wczesne średniowiecze

Kołobrzeg-Stare Miasto, gm. loco, woj. koszalińskie - patrz: nowożytność

Kończewice, st. 1, gm. Miłoradz, woj. elbląskie - patrz: neolit